

Hrvatski i francuski arheolozi proučavaju plovilo nađeno u koritu Kupe

'Iznenadila nas je veličina rimske lađe, to je za antiku vrlo veliki brod'

Danijel Prerad

Rimska lađa procijenjene dužine 30 i širine četiri metra pronađena je u koritu rijeke Kupe u samom središtu Siska. Po dimenzijama je to, i na europskoj razini, jedno od većih plovila u to vrijeme korišteno na rijekama. Preliminarna datacija njena korištenja u antičkoj Sisciji je 2. stoljeće, no provest će se dodatna istraživanja kako bi se ustanovila točna starost te riječne lađe.

Prevozili težak teret

To je zasigurno najspektakularniji nalaz sustavnog arheološkog istraživanja u rijeci Kupi koje već četiri godine provodi Gradski muzej Sisak u suradnji s tvrtkom NavArchos i francuskim laboratorijem, specijaliziranim za podvodnu arheologiju, Centre Camille Jullian. U istraživanju sudjeluju i Arheološki muzej u Zagrebu, Hrvatski restauratorski zavod te tvrtka Ipsos Facto uz logističku podršku Ronilačkog kluba Sisak.

– Za ovo se plovilo zna od 1985. godine, kada su se na ovoj lokaciji provodila druga arheološka istraživanja. Tada je samo površno djelomično otkopan, a ove smo mu se godine odlučili sustavnije posvetiti. Nismo znali sve o njegovoj veličini, koja je bila iznenađenje. Otkopali smo ga u dužini od 12 metara, a procjena je da se u koritu Kupe i dalje prema obali lađa prostire do ukupne dužine od 30-ak metara, što je vrlo veliko plovilo za to razdoblje antike – rekao nam je voditelj istraživanja dr. sc. Anton Divić.

– Iako je podvodna arheologija uglavnom orijentirana na more, i naše rijeke skrivaju vrlo zanimljive nalaze. Ovo u Sisku vrlo je važno za proučavanje brodogradnje, kao i naše shvaćanje načina života antičkih stanovnika i njihovo korištenje riječnog transporta. Slični brodovi već su pronađeni u Francuskoj i Njemačkoj, ali poseban način korištenja zakovica na ovom brodu omogućio nam je da ovu lađu tipski povežemo s još tri broda pronađena u Kupi i rijeci Ljubljanica u Sloveniji, koja se također ulijeva u Savu. Dakle, riječ je o

PLOVILU JE pronađeno na poznatoj antičkoj lokaciji zvanj "kovnica" jer se sumnja, iako to još nije potvrđeno, da je na toj lokaciji u rimsko doba bila carska kovnica novca

lokalnoj brodogradnji specifičnoj za savski slijev, a do sada smo pronašli četiri broda ovog tipa, od kojih je ovaj najveći i najbolje očuvan – dodao je dr. sc. Divić.

Dimenzije sisačke rimske lađe, izrađene po svemu sudeći od hrastovine, upućuju na to da je bila namijenjena za prijevoz teškog tereta riječnim putem te je mogla prevesti nekoliko desetaka tona tereta. Nizvodno su u antičko doba u riječnom prometu korištena vesla, dok su

uzvodno takve brodove s obala vukli konji i ljudi. Plovilo je pronađeno na poznatoj antičkoj lokaciji zvanj "kovnica" jer se sumnja, iako to još nije potvrđeno, da je na toj lokaciji u rimsko doba bila carska kovnica novca. Brod će, nakon završetka ovogodišnjeg istraživanja, tu ostati i dalje s obzirom na to da istraživanje ove godine neće biti dovršeno, a i jer je vadenje i konzerviranje takvog broda iznimno skupo i zahtijeva posebne uvjete i prostor. Arheolozi se nadaju iduće godine nastaviti istraživanja ove rimske lađe s ciljem pronalaska krme ili pramca kako bi se do kraja mogla utvrditi njena veličina i detalji izrade. Iduće godine javnosti će se prezentirati dosadašnji rezultati istraživanja.

Pronašli sedam plovila

Inače, ova istraživanja u Sisku provode se već godinama s ciljem boljeg razumijevanja tehnika plovidbe i brodogradnje stanovnika rimske Siscije. U četiri godine francuski i hrvatski arheolozi ukupno su u Kupi, u

središtu Siska, pronašli i proučili sedam riječnih plovila, od kojih je šest tzv. čamaca monoksila, koji su izdubljeni od jednog stabla hrasta. Oni potječu iz razdoblja od mlađeg željeznog doba, 4. stoljeća prije Krista, pa do kasne antike i svjedoče dugu tradiciju brodogradnje predrimskih stanovnika Segestice i rimske Siscije, vrlo važnog antičkog grada i središta jedne od rimskih provincija. U antičko doba rijeke su bile važni trgovački putevi, a Kupa i Sava bile su jedan od glavnih trgovačkih puteva ovog područja. Upravo je to glavni razlog što su stari Rimljani odabrali Sisak za jedno od svojih središta.

Među monoksilima koji su proteklih godina pronađeni u rijeci Kupi jest i onaj dug 15 metara, što je do sada rekordna veličina za takvo plovilo, izdubljeno od jednog stabla, na ovom području. Tijekom ove godine arheolozi su u koritu Kupe proučavali i ostatke drvenog rimskog mosta kao i olovne cijevi rimskog akvadukta koje su prolazile kroz korito rijeke. ●

Ovo je najspektakularniji nalaz sustavnog arheološkog istraživanja u rijeci Kupi koje se provodi već četiri godine